

Sporen

TIJDSCHRIFT VOOR HERINNERINGS-EDUCATIE

DRIEMAANDELIJKS • JAARGANG 9 • NR. 34 • JULI - SEPTEMBER 2008 • AFGIFTEKANTOOR: BRUSSEL X

EEN UITGAVE VAN VZW AUSCHWITZ IN GEDACHTENIS • WWW.AUSCHWITZ.BE

BELGIE - BELGIQUE

BRUSSEL X

1/9466

INHOUD

- p.2 vzw Kazerne Dossin wordt de spil van herinneringseducatie
- p.3 Vredestrein vanuit Antwerpen
- p.4 Stadswandelingen rond deportatie
- p.5 Dag van de Democratie en Verdraagzaamheid 8 mei 2009
- p.6 Twinning met Marokko rond herinneringseducatie
- p.7 Moslim bezoekt Auschwitz
- p.8 Didactische doos en vorming Kleur Bekennen

Bijzonder Comité voor Herinneringseducatie van start.

Vredesteken: Doeactiviteit met leerlingen.

Naar een helder aanbod voor scholen

In september gaat het Bijzonder Comité voor Herinneringseducatie van start. Dat overlegplatform zal de organisaties die betrokken zijn bij herinneringseducatie, en de verschillende Vlaamse onderwijsnetten op elkaar afstemmen. Minister van Onderwijs Vandenbroucke geeft de vzw Kazerne Dossin 70 000 euro voor de coördinatie.

Minister Frank Vandenbroucke gaf zijn visie op de aanpak herinneringseducatie in het Vlaams Parlement naar aanleiding van een vraag van mevrouw Stern Demeulenaere over schoolbezoeken aan concentratiekampen: "(...) Op basis van overleg met deskundigen en informatie over de noden van het onderwijsveld is beslist vooral te werken aan het transparanter maken van het Belgische aanbod

van herinneringseducatie voor de Vlaamse scholen. Want dat is het grootste probleem voor de scholen: er bestaat wel een ruim aanbod van musea en projecten, maar voor leerkrachten is het heel moeilijk om door de bomen het bos te blijven zien."

AFSTEMMING OP ONDERWIJSNODEN

Minister Frank Vandenbroucke: "(...)Mijn collega's in de Vlaamse Regering en ik hebben beslist in dit verband een centrale rol toe te kennen aan de vzw Kazerne Dossin, die ook zal instaan voor de uitbouw van het Vlaamse Memoriaal in Mechelen. Zoals u onlangs via de pers hebt kunnen vernemen, heb ik voor de vzw Kazerne Dossin 70.000 euro vrijgemaakt om de coördinatie op het vlak van herinneringseducatie

voor het Vlaamse onderwijs te verzorgen. De opdracht die de vzw heeft gekregen, past in de uitbouw van het huidige Joods Museum voor Deportatie en Verzet tot een nieuwe site met een memoriaal, een museum en een documentatiecentrum. De vzw zal deze taak op zich nemen, in samenwerking met andere actoren die actief zijn op het vlak van herinneringseducatie – zoals het Fort van Breendonk, de Auschwitz Stichting en het federale Veteraneninstituut – en met de pedagogische begeleidingsdiensten van de verschillende onderwijsnetten en het Departement Onderwijs en Vorming. Op die manier is een afstemming op de noden en behoeften van het onderwijsveld verzekerd, wat niet het geval zou zijn als we het beschikbare budget enkel zouden gebruiken om bussen naar de voormalige concentratiekampen te laten rijden.(...)".

Kazerne Dossin: Memoriaal, museum en documentatiecentrum over Holocaust en mensenrechten Mechelen. © awg architecten

DOSSINKAZERNE IS SPIL

WEGWIJS IN HERINNERINGSEDUCATIE...

Een 'Dag van de democratie', een educatieve brochure bij een bezoek aan Breendonk, een tentoonstelling over de ovenbouwers van de *Endlösung*, een project voor wereldvrede en verdraagzaamheid, een didactisch pakket om Auschwitz uit te leggen aan jongeren, ... Leerkrachten en leerlingen krijgen soms het gevoel dat ze rond de oren geslagen worden met materiaal over de oorlogen, de jodenvervolgving en het nazisme. En toch blijven kranten schrijven dat de algemene kennis over deze thematiek bedroevend laag is. Toch trappen zoveel mensen nog steeds veel te gemakkelijk in de val van racisme en intolerantie.

Hoe is dit te verklaren? Is het aanbod aan herinneringseducatie te groot? Is het te overlappend? Of raken de lesgevers de weg kwijt in het woud van projecten, initiatieven, musea en organisaties?

(...) MAAR WAT IS HERINNERINGSEDUCATIE NU EIGENLIJK?

Een belangrijke vraag dringt zich op: wat moeten we precies verstaan onder 'herinneringseducatie'? In de ruimste zin betekent het natuurlijk 'leren uit de fouten van het verleden'. Maar wil dat zeggen dat een project rond pakweg de discriminatie en de deportatie van de Chinezen in Nederland in de jaren 30 ook onder de noemer 'herinneringseducatie' valt? Semantisch gezien wel, al ligt het natuurlijk

voor de hand dat het Bijzonder Comité in de eerste plaats vanuit zijn eigen expertise zal werken. En die situeert zich voornamelijk op het gebied van de mensenrechtenschendingen in België tijdens 14-18 en 40-45.

WANT WIE DOET MEE?

Naast de vier Vlaamse onderwijskoepels (GO, OVSG, POV en VSKO) zullen Flanders Fields, het Fort van Breendonk, het Instituut voor Veteranen, de vzw Jeugd en Vrede, het Joods Museum van Deportatie en Verzet en de Stichting Auschwitz deel uitmaken van het Bijzonder Comité voor Herinneringseducatie. Deze partners werden door het kabinet zelf aangewezen. Aan de vzw Kazerne Dossin (de op handen zijnde uitbreiding en verbreding van het huidige Joods Museum van Deportatie en Verzet) werd gevraagd in te staan voor de coördinatie en de administratieve opvolging.

Het spreekt voor zich dat het onmogelijk is om met de honderden herinneringseducatieve projecten en initiatieven rond de tafel te gaan zitten. Daarom zullen deze zes als spreekbuis fungeren voor alle herinneringseducatieve instellingen.

EN WAT IS DE OPDRACHT?

Een van de eerste opdrachten van het Bijzonder Comité zal erin bestaan een inventaris op te maken van de bestaande herinneringseducatieve sites, projecten, boeken, films, toneelstukken, dansvoorstellingen, kunstprojecten en noem maar op. Aan die inventaris wordt een *on line* activiteitenkalen-

Jongeren leggen bloemen neer aan het monument bij de Dossinkazerne tijdens de 'Loop voor wereldvrede en verdraagzaamheid' op 8 mei 2007.

der gekoppeld; zodat de 'consument' bij wijze van spreke met één muisklik te weten komt wat er op een bepaalde datum in de regio te doen valt rond herinneringseducatie. Al mag het natuurlijk niet blijven bij het droog oplijsten van het aanbod. Het Bijzonder Comité moet ook een denktank vormen die onderzoekt welke de voorwaarden zijn voor efficiënte herinneringseducatie bij een bepaalde doelgroep. Zo kan het ook een adviserende en begeleidende rol spelen wanneer leerkrachten een geschikte formule zoeken voor hun leerlingen. Bovendien is het de bedoeling dat het Bijzonder Comité bekijkt hoe een concrete infotheek uitgebouwd kan worden waar lesgevers allerhande educatief materiaal terugvinden. Ambitieuw? Zeker. Maar er wordt natuurlijk in fases gewerkt. De eerste concrete stap is het aanwerven van een deeltijdse kracht die het Bijzonder Comité administratief zal ondersteunen. Het officiële startsein wordt dan begin september gegeven. Voor het formuleren van ideeën en suggesties of het signaleren van projecten en initiatieven, bent u alvast meer dan welkom!

Marjan VERPLANCKE

Pedagogisch Verantwoordelijke van
het Joods Museum van Deportatie en Verzet,
jmdv@telenet.be

Vooruitblik

Bij een 60ste verjaardag: Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

DEMOCRATIE <> DICTATUUR

De Tweede Wereldoorlog, die van 1939 tot 1945 werd gevoerd, was allicht de meest gruwelijke uit de geschiedenis. Hij had plaats in de vijf werelddelen, kostte het leven aan zowat zestig miljoen mensen, zag talloze steden en dorpen tot puin herleid en eindigde met de gruwel van de atoombom. Generaal Eisenhower, de opperbevelhebber van de geallieerde strijdkrachten, noemde de oorlog "een kruistocht voor de rechten van de mens". In welk

régime zullen de mensen na afloop van de oorlog leven: in een democratisch régime? Of in een dictatoriaal régime? Dat was de grote inzet van de botsing die uiteindelijk door het democratische blok werd gewonnen.

Er werden vele boeken geschreven over het verschil tussen democratie en dictatuur en men kan er uren over van gedachten wisselen. Maar uiteindelijk zal men moeten erkennen dat de eerbied voor de Rechten van de Mens de grondslag is van een demo-

cratische samenleving en dat het negeren van die rechten de basis is van het dictatoriale stelsel.

Dit is de inleiding van een bijdrage voor Sporen van Paul Morren, actief bij de Vereniging voor de Verenigde Naties en lid van de Nederlands-talige pedagogische commissie van de Stichting Auschwitz. In het volgende nummer vindt u het integrale artikel.

Vredestreinen naar de concentratiekampen.

Ervaring is de beste leerschool.

Jongeren laten inzien waartoe extremisme en on-verdraagzaamheid leiden, is moeilijk. Een bezoek aan een concentratiekamp maakt de gevolgen tastbaar. Zo'n reis is een onderneming, maar laat een onuitwisbare indruk na. Bovendien kunnen we bij de organisatie bogen op de ervaringen van de stad Namen en het Instituut voor Veteranen.

Zowel de stad Namen als het Instituut voor de Veteranen organiseerden al reizen naar de concentratiekampen voor Belgische leerlingen. Beide kozen voor een passend vervoermiddel: de trein.

TRAIN DES MILLES VANUIT NAMEN

Schoolactiviteiten voor de 50ste verjaardag van de bevrijding van Auschwitz inspireerden de stad Namen om meer jongeren te waarschuwen voor on-verdraagzaamheid en extremisme. Twee jaar later stuurde de stad 1300 jongeren en begeleiders met de trein naar het Poolse concentratiekamp. De reis duurde 4 dagen met 2 overnachtingen op de trein. "Namen bereidde deze 'Train des Mille' twee jaar lang voor. Dankzij onze ervaringen kunnen nieuwe reizen nu sneller op poten worden gezet", aldus Henri Golberg van de Stichting Auschwitz die bij het project betrokken was. "De deelnemende klassen kregen vooraf educatieve dozen en de leerkrachten werden opgeleid. Sommigen gingen ook op verkenning. Naast de bijdrage van de deelnemers (ca. 110 euro), werd de reis gefinancierd door particulieren, de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en de stad Namen."

HUZARENSTUKJE VAN NMBS

"De NMBS zette mee de schouders onder de technische kant van het project. Samen met de Duitse en de Poolse spoorwegen loodste ze de gigantische trein tot in Krakau bij Auschwitz. Ook de catering, de medische ondersteuning, het transport ter plekke en het logement vroegen nauwgezette voorbereiding. Alle jongeren kregen een draaiboek met praktische informatie en een intern gedragsreglement. De RTBF zorgde voor een radiostudio zodat de jongeren op de trein uitzendingen over hun ervaringen konden maken", weet Henri Goldberg, "Naast een bezoek aan Auschwitz trokken we ook een halve dag uit om Krakau te bezoeken. Alles is prima verlopen. Alleen jammer dat de reis niet meer media-aandacht kreeg."

In april 2008 liet het Instituut voor Veteranen 350 laatstejaars uit de humaniora met een Vrijheidstrein naar Buchenwald reizen.

© IV-NIOOO

VRIJHEIDSTREIN IV-NIOOO

In april 2008 organiseerde het Instituut voor Veteranen (IV-NIOOO) ook een Vredestrein voor de viering van de bevrijding van Buchenwald. Leerlingen uit heel Europa trokken voor deze gelegenheid naar Duitsland. "350 Belgische laatstejaars humaniora uit de Franse, Nederlandse en Duitstalige Gemeenschappen reisden met onze Vredestrein. Een tiental kampoverlevenden, ruim 30 leerkrachten en 20 mensen van het organisatiecomité vergezelden hen. De voorbereidingen duurden anderhalf jaar. De ervaringen van de stad Namen met de Train des Mille waren daarbij erg waardevol. Onze contactpersoon bij de NMBS was trouwens dezelfde. Daarnaast kregen we ter plekke logistieke steun van militairen. De verschillende provinciebesturen waren ook nauw betrokken bij de organisatie en de selectie van de deelnemers. De deelnemers betaalden elk 68 euro voor de reis. De Franstalige Gemeenschap, de Belgische provincies en het Instituut zelf pasten de rest van het budget bij. Ter voorbereiding bezochten de leerlingen Breendonk en bestudeerden zij onze brochure over de kampen", vertelt Jean Cardoen, directeur Herinnering & Communicatie van IV-NIOOO. "Onze Vredestrein trein reed van Schaarbeek naar Weimar in zowat acht uur. Via een activiteit met badges stimuleerden we de leerlingen om onderweg

met elkaar kennis te maken. Voorts kregen ze in groepjes een inleiding van een kampoverlevende", aldus Jean Cardoen. "Ter plekke stonden bezoeken aan de kampen van Dora en Buchenwald op het programma, maar ook een panelgesprek met kampoverlevenden, een optocht naar Buchenwald, een rockconcert en een ceremonie waarbij 1500 leerlingen uit een twintigtal Europese landen een eed zwoeren dat zij er mee zouden voor zorgen dat het naziregime nooit meer zou opstaan. De Vredestrein was een succes en vond weerklank in de Europese en de Belgische media."

Zet de Vredestrein weer mee op de sporen.

Ook u kan meewerken aan een studiereis naar Auschwitz voor leerlingen uit de derde graad so. Op 15 oktober start de Stichting Auschwitz samen met overheidsinstanties en socio-culturele organisaties een netwerk op om zo'n treinreis te realiseren. U krijgt er uitleg over de visie van het project, kunt vragen stellen en ideeën spuien omtrent de samenwerking en de praktische aanpak.

PRAKTISCH

Wanneer?

woensdag 15 oktober 2008 om 14 uur

Waar?

Vredescentrum Antwerpen,
Lombardenvest 23, 2000 Antwerpen

Meer info?

Pol De Grave, info.nl@auschwitz.be,
0484/24 58 60

Vertrek Vrijheidstrein.

© IV-NIOOO

'Thuis in de Stad' past perfect in stadsklassen.

De diversiteit van kleurrijk Antwerpen.

Stadsklassen laten leerlingen van buiten de stad proeven van het veelzijdige stadsleven. De stad Antwerpen wil haar verscheidenheid aan smaken en culturen presenteren met een nieuw aanbod voor de tweede en derde graad so. Ze grijpt de musical Daens aan om alvast een aantal actieve wandelingen te lanceren voor leerlingen uit tso en bso.

Dit najaar gaat de musical Daens in première. In oktober zijn schoolvoorstellingen gepland in Berchem. Antwerpen biedt leerkrachten niet alleen educatief materiaal aan om voor en na de voorstelling in de klas te werken. Scholen die naar Daens gaan, kunnen de voorstelling ook combineren met een voormiddag stadsklassen in de vorm van een wandeling.

LEERLINGEN GIDSEN LEERLINGEN

Er worden verschillende actieve wandelingen op maat van jongeren uitgewerkt met als rode draad de diversiteit in Antwerpen. De leerlingen van het Leonardo Lyceum uit de Pierenbergstraat treden daarbij telkens op als gids. Zij begeleiden de bezoekers de hele voormiddag en loodsen hen langs uiteenlopende stadlocaties naar het theater. Be-doeling is dat deze wandelingen deel gaan uitmaken van stadsklassenaanbod.

BEKROONDE RONDELEIDING

Scholen kunnen bijvoorbeeld kiezen voor een 'Thuis in de Stad'-wandeling rond deportatie. Zo'n tocht is opgehangen aan locaties die een cruciale rol speelden in WOII, maar tegelijk laat ze jongeren van buiten de stad proeven van de culturen en leefwerelden in de stad van nu. In 2007 kreeg het Leonardo Lyceum trouwens de Vredesprijs van het Vredescentrum

Leerlingen Leonardo Lyceum gidsen in Antwerpen.

van de Provincie en de Stad Antwerpen voor haar 'Thuis in de Stad'-rondleidingen.

Daarnaast zijn er onder meer ook wandelingen over "Mode in een kleurrijk Antwerpen anno 2008". Het thema mode wordt zeer breed geïnterpreteerd: van de ontwerpers in de Nationalestraat, naar jongeren-subcultuur in de Kammenstraat, over de ketens op de Meir tot de tweedehandszaken en Spullenhulp.

"PEERCOACHING STEEDS BELANGRIJKER"

De Antwerpse schepen van onderwijs, Robert Voorhamme, weet de vernieuwende onderwijsprojecten van Antwerpen naar waarde te schatten: "Het is geen evidentie om jongeren te laten participeren en zich thuis te laten voelen in onze samenleving. Nadenken over burgerschap vraagt ook inzicht in onze sociale geschiedenis en democratie. Uit ervaring weet ik dat jongeren eerder iets aannemen van leeftijdsgenoten

Schepen Robert Voorhamme.

dan van volwassenen. Peercoaching wordt steeds belangrijker, ook in het onderwijs. Met de gidsbeurten door leerlingen slaan we twee vliegen in één

klap. Ik vind het belangrijk dat leerlingen uit beroepsonderwijs de stad leren kennen op een aantrekkelijke manier en in al haar facetten. Precies omdat bso-jongeren te weinig deze kans krijgen, hebben we beslist alle Antwerpse bso-leerlingen uit de derde graad een fikse korting te geven om de musical Daens bij te wonen. Daaraan gekoppeld bieden we ook een programma voor een halve dag stadsklassen. Ik hoop dat vele scholen dit aanbod zullen gebruiken. De Vredesprijs 2007 voor het Leonardo Lyceum was trouwens een mooie beloning voor de leerlingen die het lef hadden om leeftijdsgenoten door de stad te gidsen. Zij zijn de beste ambassadeurs van 't stad!'

MEER WETEN?

Interesse om een voorstelling van Daens te combineren met een stadswandeling?

Mail naar Tinne Derkinderen:

tinne.derkinderen@stad.antwerpen.be

Nascholing 'Thuis in de Stad'.

Bent u zelf actief in de derde graad van het beroepsonderwijs en geïnteresseerd om (opnieuw) samen met uw leerlingen actuele gidsbeurten te organiseren langs plekken waar tijdens WOII razzia's plaatsvonden? Dan bent u welkom op de nascholing 'Thuis in de Stad'. U krijgt er uitleg en kunt vragen stellen over de 'Thuis in de Stad'-wandelingen die scholen in het verleden organiseerden met de steun van de Stichting Auschwitz, overheidsinstanties en socio-culturele organisaties. Daarnaast zullen we de noden en samenwerkingsmogelijkheden inventariseren om zulke wandelingen verder uit te bouwen.

PRAKTISCH

Wanneer? Datum wordt later bepaald.

Waar? Open Onderwijshuis Antwerpen (o.v.)

Meer info? Contacteer Anita Hertogen via anita_hertogen@yahoo.com of 0485/89 85 11

Zevende dag van de Democratie: 8 mei 2009.

Dag van de Democratie: projectenmarkt.

Uitgebreid wegens succes.

Op vrijdag 8 mei 2009 vindt voor de zevende maal de Dag van de Democratie en Verdraagzaamheid plaats. Vorig jaar maakten ruim 2000 leerlingen uit de derde graad secundair uit alle landsgedeelten en onderwijsnetten kennis met de gevolgen van een ondemocratische en onverdraagzame samenleving. Dit schooljaar breiden we het succesvolle initiatief uit naar meer locaties.

Het programma van de Dag van de Democratie wordt uitgebreid. De klassiekers zoals bezoeken aan het Fort Van Breendonk, de Dossinkazerne (Museum voor Verzet en Deportatie) in Mechelen, Les Territoires de la Mémoire in Luik, bezoeken aan het parlement in Brussel blijven behouden. Daarnaast plannen we in 2009 ook een looptocht van Meche-

len naar Breendonk, bezoeken aan het Knoop punt Democratie in Brussel, het In Flanders Fields Museum in Ieper, de Vredeshuizen in Antwerpen en Gent, een optocht van het 8-meicomicité en een rondleiding langs de democratische instellingen in de Brusselse binnenstad door de leerlingen Toerisme van het KA Etterbeek. In Willebroek vindt dan ook opnieuw de Markt van de Democratie en Verdraagzaamheid plaats (zie kader).

Het Fort Van Breendonk en de Dossinkazerne in Mechelen – waarin ook het Museum voor Verzet en Deportatie is ondergebracht – blijven de belangrijkste Belgische gedenktekens voor de gruwel van het nazisme en de concentratiekampen. In Breendonk wachtten zowat 3500 politieke gevangenen op deportatie. In Mechelen werden bijna 25 000 joden en ruim 351 zigeuners weggevoerd. Vandaag zijn het fort en de kazerne symbolen van respectievelijk politieke en raciale vervolging.

Markt van de Democratie in Willebroek: inspirerende en verhelderende workshops.

Op de Markt van de Democratie stellen zowat 20 scholen projecten en workshops rond verdraagzaamheid en democratie voor die ze tijdens het schooljaar hebben voorbereid. Een inspirerende plek voor u en uw leerlingen.

Breendonk: Bloemenhulde.

ZELF AAN DE SLAG?

Wilt u zelf aan de slag rond democratie en verdraagzaamheid met uw leerlingen uit de derde graad so?

Neem voor tips en ondersteuning contact op met Pol De Grave van het Onderwijsproject Auschwitz in Gedachtenis via 0484/24 58 60 of info.nl@auschwitz.be. Wilt u deelnemen aan de Dag van de Democratie op 9 mei 2009? Aanmelden kan bij Lars Wybouw van VZW Instituut Eduard Meys via 015/41 28 44 of info@dagvandedemocratie.be.

Doe-tips

Educatieve fietstocht van Kazerne Dossin naar Breendonk.

'Fietsen voor de vrede... langs de sporen van de oorlog' is een educatieve fietsgids voor jongeren vanaf 12 jaar. Het traject van ca. 42 km loopt van de Kazerne Dossin naar het Fort van Breendonk. De gids heeft aandacht voor verleden en heden. Een realisatie van het Antwerpse Vredescentrum naar een concept van Ward Adriaans, directeur van het Joods Museum van Deportatie en Verzet.

De pdf-versie van de fietsgids en de kaart kunt u gratis downloaden via www.vredescentrum.be onder 'Projecten – Herinnerings- & Vredeseducatie'. Op vertoon van lerarenkaart of lidkaart kunnen leerkrachten en jeugdwerkers één gratis exemplaar van gids + kaart afhalen bij het Vredescentrum. Andere geïnteresseerden betalen 5 euro + eventuele portkosten.

Holocaust.be: genocide trachten te begrijpen.

In november 2008 lanceert het Centrum voor Holocaust en Genocide Educatie vzw uit Gent 'Holocaust.be', een rondreizende tentoonstelling en een interactieve website voor leerlingen en leerkrachten uit het middelbaar en het hoger onderwijs. Dit project over de wordingsgeschiedenis van de Holocaust focust op de Belgische situatie en legt verbanden met hedendaags genocidaal geweld en schendingen van mensenrechten. De website zal drie delen bevatten: een virtuele versie van de tentoonstelling, een discussieforum en een gedeelte waar leerkrachten en vormingsmedewerkers materiaal en informatie vinden. De reizende tentoonstelling is beschikbaar voor scholen vanaf 10 december 2008 tot het einde van het schooljaar 2009-2010.

Meer informatie krijgt u via www.chge.be, info@chge.be en 0498/24.68.88.

Herinneringseducatie in het kader van twinning.

Identiteit en verdraagzaamheid in balans

Nog tot 12 oktober 2008 kunt u een subsidieaanvraag indienen voor een twinningproject met een Marokkaanse school. De Stichting Auschwitz organiseerde een studiereis in de paasvakantie van 2008 voor Vlaamse leerkrachten om contacten te leggen met secundaire scholen in Marokko. Bedoeling is om ook herinneringseducatie te integreren in zulke uitwisselingsprojecten.

Via een twinning kunnen Vlaamse en Marokkaanse scholen ervaringen uitwisselen op basis van vakoverschrijdend werken. De identiteit ontwikkelen en verdraagzaamheid stimuleren staan centraal. Twinning verhoogt ook het maatschappelijk bewustzijn bij leerlingen en leerkrachten. Respect, gelijkwaardigheid en diversiteit zijn sleutelwoorden in dit proces.

VAKOVERSCHRIJDEND WERKEN

De partnerscholen bepalen samen wat het thema wordt van hun twinning. De leerkrachten uit beide landen stemmen hun lesmateriaal erop af. De leerlingen wisselen hun ervaringen uit via brieven, audiovisueel materiaal en e-mail. Soms bezoeken leerkrachten en/of leerlingen ook hun partnerschool. Hoewel oorspronkelijk voornamelijk gericht op Vlaamse scholen met veel leerlingen van Marokkaanse origine, staan twinningsscholen vandaag open voor alle basis- en secundaire scholen. Sinds 2001-2002 zetten al zowat 25 Vlaamse scholen zo'n uitwisseling op.

Tijdens de paasvakantie van 2008 gingen een aantal Vlaamse leerkrachten en vormingsmedewerkers op studiereis naar Marokko om nieuwe contacten te leggen met secundaire scholen en om na te gaan hoe herinneringseducatie in de twinningsscholen kan worden geïntegreerd.

SAMENWERKEN ROND VISSERIJ

Een voorbeeld van een twinning die resulteerde uit deze reis is de samenwerking tussen het Maritiem Instituut in Oostende en het Centre Maritime in het Marokkaanse Layoune. Het Oostendse Instituut heeft nu een samenwerkingsproject ingediend rond drie thema's:

- Herinneringseducatie: de perceptie van de rol van de Marokkaanse tirailleurs in België en Marokko;
- Veiligheid: verschillen en overeenkomsten tussen de (maritieme?) wetgeving in de EU en Marokko; veiligheid in de praktijk op de kaaien, op zee...
- Ontwikkeling van duurzame visserij.

WAAIER AAN THEMA'S

Ook andere Vlaamse scholen zetten intussen projectideeën op papier en er zijn contacten met potentiële partnerscholen. Zo denkt men aan een twinning rond natuur met de school Lalla Maryem uit Tan Tan via het Parc National de Khnifiss. Een secundaire school in Es Semara wil een project opzetten rond cultuur. Via Het Lyceum van Agadir kunnen leerlingen op bouwstage naar Marokko. Ook rond jongerenculturen en rond Thuis in de Stad is samenwerking met Agadir mogelijk. In Tarfaya is er interesse voor een twinning rond (zee)sporten.

MEER WETEN?

Tot 12 oktober 2008 kunt u concrete projectvoorstellen indienen bij de Vlaamse overheid. Meer info via <http://www.ond.vlaanderen.be/twinning/>. Interesse in een van de bovenstaande projecten? Neem dan contact op met Pol De Grave van het Onderwijsproject Auschwitz in Gedachtenis via 0484/24 58 60 of info.nl@auschwitz.be

Cultuur is maar een van de vele thema's waarvoor Vlaamse en Marokkaanse scholen kunnen samenwerken.

Workshop Marokkaanse tirailleurs in WOII

Tijdens WOII zetten ook Marokkaanse soldaten zich in voor de verdediging en bevrijding van Europa. In het Waalse Gembloux vindt nog elk jaar een herdenkingsplechtigheid plaats voor de gesneuvelde Marokkanen bij de slag om Gembloux. De workshop 'Marokkaanse Tirailleurs' brengt tijdens uw lessen op school de geschiedenis van deze soldaten onder de aandacht van leerlingen uit de derde graad beroeps- en technisch onderwijs. Via aangepaste werkvormen worden autochtone en allochtone leerlingen zich bewust van wat hen bindt. De workshop past ook uitstekend in het kader van een twinningproject voor de derde graad so. Hij biedt inzicht in de gelijkenissen en verschillen tussen herinneringseducatie in Vlaanderen en Marokko.

INTERESSE?

Neem contact op met Pol De Grave van het Onderwijsproject Auschwitz in Gedachtenis via 0484/24 58 60 of info.nl@auschwitz.be

© Foto Concentra Media: Arlette Stubbe

Netwerk tegen de vergetelheid.

Youssef Souissi (2^e van rechts): "Discriminatie en uitsluiting zijn van alle 'kleuren' en van alle tijden, dus moeten we waakzaam zijn."

© Foto Concentra Media: Arlette Stubbe

"De mens is niet onfeilbaar"

Youssef Souissi is islamleraar en voorzitter van de Vereniging voor Ontwikkeling en Emancipatie van Moslims (VOEM). Hij nam deel aan de jaarlijkse studiereis van onze stichting naar Auschwitz. Een interview.

Wat hebt u geleerd tijdens uw bezoek aan Auschwitz?

Y. S.: De reis materialiseerde vooral wat ik al wist via boeken en getuigenissen. Ik had bijvoorbeeld meer dan 15 jaar Regine Beer als gastspreker in mijn lessen. Ik kon de praktijk van die verhalen nu aanschouwen, de deportatie van mensen die overal in Europa werden opgepakt. Dan besef je: een bezetter kan zo iets omvangrijks alleen organiseren met de hulp van collaborateurs. Joden, zigeuners en andere minderheden werden er het slachtoffer van. Echt nieuw voor mij nieuw was hoe men in Auschwitz koelbloedige rangschikkingen doorvoerde: de vrouwen, degenen die moesten werken, de kinderen... Iedereen werd opgedeeld met een onthutsende systematiek. De reis bevestigde ook mijn idee van de parallel tussen 1939-1945 en Bosnië in de jaren '90: het kan op elk moment en overal opnieuw gebeuren als we niet alert zijn.

We gaan verder over Bosnië. Wat zijn de parallellen tussen de genocide op de moslims en WOII?

Y.S.: Een belangrijke parallel is dat nazi's hun ding konden doen dankzij ophitsing en collaboratie. Ook in Bosnië was dat zo: mensen die eeuwen samen geleefd hadden, werden tegen elkaar opgezet tot ze een reden vonden om de allermakkelijken aan te pakken. In de jaren 30 en 40 waren de Joden in de minderheid en makkelijke slachtoffers dankzij een stel verklikkers. De deportatie was georganiseerd

met de medewerking van verklikkers. Andere voorbeelden zijn Rwanda en 1492, het einde van de reconquista. Genocide op basis van oorsprong, overtuiging, geloof... Het is inherent aan de mens als hij niet redeneert, als hij niet een bepaald houvast heeft. Waakzaam zijn is een absolute noodzaak: de mens is niet onfeilbaar, hij is tot het ergste in staat! Om het met Amadou Sow, professor aan de Universiteit van Dakar, te zeggen: "L'homme est peccable, il ne peut pas être impeccable."

Op de recentste uitreiking van de Emancipatieprijs van uw vereniging, de VOEM, was Henri Goldberg, de secretaris-generaal van de Stichting Auschwitz aanwezig. Heeft dat een speciale betekenis?

Y.S.: Dat mooie gebaar van de heer Goldberg appreciëren we sterk. Zijn aanwezigheid toont dat wij niet alleen vatbaar zijn voor de thematiek van de Stichting Auschwitz, maar dat zij ook oor heeft voor emancipatiekwesies. Wij hechten veel belang aan die wisselwerking. We willen leren wat zij mee-

gemaakt hebben in de jaren 30. De gelijkenissen met de moslimwereld in Vlaanderen zijn niet veraf. Men spreekt over antisemitisme en denkt meteen aan moslim zijn. Antisemitisme en racisme zijn nu wel bij wet verboden, maar men kan nog altijd islamofobie zijn! Bambi Ceuppens, professor antropologie van het Afrikamuseum, gaf een lezing op de prijsuitreiking met een duidelijke boodschap: discriminatie en uitsluiting zijn van alle 'kleuren' en van alle tijden. Dus moeten we allemaal waakzaam zijn.

STUDIEREIS AUSCHWITZ

De Stichting Auschwitz organiseert elk jaar tijdens de paasvakantie een studiereis naar Auschwitz-Birkenau voor leerkrachten, opvoeders en vormingsmedewerkers. Meer info via www.auschwitz.be onder de link 'Activiteiten'.

VOEM: voor verstandhouding en solidariteit

De Vereniging voor Ontwikkeling en Emancipatie van Moslims (VOEM) pleit voor een open en verdraagzame samenleving en voor een gelijkwaardig en actief burgerschap voor alle inwoners van België. Daarom wil de VOEM een schakel zijn tussen migranten en autochtonen uit alle lagen van de bevolking en van alle filosofische overtuigingen. Ze werkt samen met tal van organisaties die dialoog en positieve interactie stimuleren. Via activiteiten, informatie, vorming en dialoog gaat de VOEM in tegen vooroordelen en schetst ze een helder en genuanceerd beeld van moslims en migranten.

Elk jaar reikt de VOEM de Emancipatieprijs uit aan twee personen en/of instellingen die allochtonen en autochtonen dichter bij elkaar brengen en die de onderlinge solidariteit bevorderen. Op 6 december 2007 overhandigde Marleen Vanderpoorten in het Vlaamse Parlement de tiende Emancipatieprijs aan Gemeenschapscentrum De Rinck uit Anderlecht en aan Olivia Rutazibwa van het Vredescentrum van de Provincie en de Stad Antwerpen.

Educatief pakket voor het secundair onderwijs.

Auschwitz in jongerentaal.

Onze jongeren leven in een beeldcultuur. Daarom vertrekt het educatief project 'Auschwitz. Hoe leg je het uit aan jongeren?' van sterke beelden. Het helpt u om jongeren - uit het secundair en in het bijzonder uit tso en bso - te sensibiliseren voor thema's zoals vervolging, genocide, racisme, nazisme... Voor concrete methodieken en tips kunt u op 6 november naar de vormingsdag Herd8.

De leerlingen van het Robert Schumann-instituut in Eupen testen het pakket onder begeleiding van Pol De Grave van de Stichting Auschwitz.

IN EENVOUDIGE TAAL

De Stichting Auschwitz en de landelijke jeugddienst Jeugd & Vrede ontwikkelden het materiaal in de eerste plaats voor jongeren uit het deeltijds, technisch en beroepsonderwijs.

Deze doelgroep vraagt bijzondere aandacht, wil ze deze recente historie niet vergeten. Veel zorg is dan ook besteed aan de eenvoud en de leesbaarheid van de teksten. Ze zijn makkelijk te begrijpen en zeker ook toegankelijk voor deze jongeren.

ACTUALITEIT ONTDEKKEN

Dit educatief project is echter geen geschiedenisles. Het materiaal prikkelt jongeren om na te denken en verbanden te zien. Het stimuleert hen om mechanismen van oorlog te ontdekken en te zien dat deze mechanismen steeds terugkomen. Zo legt u de link naar vandaag en kunt u vanuit het perspectief van Auschwitz werken aan democratie, verdraagzaamheid en burgerschap.

'Auschwitz. Hoe leg je het uit aan jongeren?' sluit perfect aan bij de vakoverschrijdende eindtermen en is een ideaal instrument voor de lessen Project Algemene Vakken (PAV) en levensbeschouwing.

BESTELLEN?

U kunt het pakket bestellen voor 25 euro + portkosten bij Jeugd en Vrede via 015/43 56 96 of info@jeugdenvrede.be. Komt u naar de vormingsdag Herd8 (zie kader) dan krijgt u het pakket mee.

Vormingsdag

Herd8: herinneringseducatie in het secundair onderwijs

Ontdek hoe u in de praktijk aan de slag kunt met 'Auschwitz. Hoe leg je het uit aan jongeren?' en hoe u uw leerlingen kunt stimuleren om het verband te zien met de wereld van vandaag. Tijdens de vormingsdag Herd8 kunt u inspiratie opdoen om jongeren te sensibiliseren met het pakket. We maken er geen geschiedenisles van, maar geven concrete methodieken en tips. Ideaal voor de lessen PAV en levensbeschouwing!

PRAKTISCH Wanneer? donderdag 6 november 2008 van 9u30 tot 16u

Waar? Vredeshuis, Sint-Margrietstraat 9, 9000 Gent

Prijs? 25€. Alle deelnemers krijgen het lespakket 'Auschwitz. Hoe leg je het uit aan jongeren?' van Stichting Auschwitz mee naar huis.

Inschrijven doet u via Anske Verhaaren via 09/233 75 46 of kleurbekennen@wereldcentrum.be.

Organisatoren: Kleur Bekennen Oost-Vlaanderen, Vredeshuis Gent en Stichting Auschwitz

Colofon

Sporen is een uitgave van de Vzw Auschwitz in Gedachtenis.

Eindredactie: Henri Goldberg

Redactie: Karine Boisschot, Veerle De Grauwe, Pol De Grave, Paul De Keulenaer, Gio De Weerd, Silvain Keuleers, Nadine Libens, Pierre Neuhard, Luc Vernailen

Druk: Debast Graphics, Sint-Pieters-Leeuw
Verantwoordelijke uitgever: Paul Baron Halter

Pedagogische Commissie Auschwitz Stichting:

Paul DE KEULENAER

Voorzitter Pedagogische Commissie

Jef ABBEEL

Sint-Jozefcollege Turnhout

Theo BRABANTS

Gewezen pedagogisch adviseur Gemeenschapsonderwijs

Griet BROSENS

IV-NIOO

Pol DE GRAVE

Pedagogisch medewerker

Onderwijsproject DBSO/BSO "Auschwitz in Gedachtenis"

Gio DE WEERD

Pax Christi Vlaanderen

Remi DONCKERWOLCKE

Raad van Bestuur vzw Auschwitz in Gedachtenis

Nadine LIBENS

K.A. Sint-Truiden

Luc MEYS

Inspecteur-adviseur niet-confessionele zedenleer

Paul MORREN

Ere-Rijksinspecteur Gemeenschapsonderwijs

Pierre NEUHARD

Ere-pedagogisch adviseur Gemeenschapsonderwijs

Prof. Em. dr. Anne-Marie SCHAEERLAEKENS

K.U. Leuven

Prof. Em. dr. Rik VAN AERSCHOT

Raad van Bestuur vzw Auschwitz in Gedachtenis

Luc VERNAILLEN

Pedagogisch adviseur Gemeenschapsonderwijs

Franz VERPLANCKE

Sint-Amandscollege Kortrijk

Sylvain KEULEERS

Raad van Bestuur vzw Auschwitz in Gedachtenis

Contact:

Huidevettersstr. 65, 1000 Brussel

Tel: 02/512 79 98 - Fax: 02/512 58 84

e-mail: info.nl@auschwitz.be

Nationale Loterij
creëert kansen

ethias